

Karakteriser perioden

- Beskriv klima og befolkning i Danmark omkring jægerstenalderens begyndelse.
- Beskriv klima og befolkning i Danmark omkring jægerstenalderens afslutning.
- Hvad var den vigtigste forandring, der skete i perioden?
- Find fem ord fra kapitlet, som, du synes, karakteriserer jægerstenalderen.

Hvad er rigtigt?

Til hvert spørgsmål er der fire svar. Sæt kryds ved det rigtige.

Hvorfor var området, der nu kaldes Danmark, større for 12.000-9.000 år siden?

- Det blev koldere, og derfor tog istiden til. Vandet blev til is. Derfor blev der mere land
- Nedfald fra voldsomme vulkanudbrud fik landet til at blive større
- Isen havde trykket landet ned. Da den forsvandt, hævede landet sig
- Dengang regnede det stort set ikke. Derfor var der ikke så meget vand på Jorden

Hvornår kom rensdyrjægerne til det område, der nu kaldes Danmark?

- For ca. 50.000 år siden
- For ca. 12.500 år siden
- For ca. 7.000 år siden
- For ca. 4.000 år siden

Hæver dele af Danmark sig stadig?

- Den nordlige del af landet hæver sig
- Den sydlige del af landet hæver sig
- Hele Danmark hæver sig
- Ingen dele af Danmark hæver sig

Hvilken periode i jægerstenalderen er ældst?

- Ertebølletiden
- Hamburgtiden
- Kongemosetiden
- Maglemosetiden

I bogen side 15 er et billede af nogle skeletter. Hvad døde manden af?

- Alderdom
- Et slag i hovedet
- Et pileskud
- Han blev hængt

Hvad kendetegner *ikke* Ertebølletiden?

- Køkkenmødding
- Rensdyr var det vigtigste byttedyr
- Østers, muslinger og havdyr var vigtige byttedyr
- Befolkningstallet steg

Jægerne

Se billedet side 11.

- Hvad laver mændene?
- Hvad laver kvinderne?
- Hvad laver børnene?
- Vurder tegningens troværdighed. Nævn tre ting, der er sandsynlige. Nævn tre ting, som er mindre sandsynlige.
- Hvorfor tror du, at skindtøjet er tegnet så primitivt?
- Tegningen er fra omkring 1900. Overvej, om den også viser noget om værdier og holdninger fx til arbejde, kønsroller og børn.

I Ejnar Schroll: *Folkeskolens Danmarkshistorie, 1930* står der om mennesker i jægerstenalderen: "De første mennesker, der tog bolig heroppe, havde et vildt udseende. De gik klædt i dyrehuder og levede af jagt og fiskeri. Deres boliger var skindtelte eller jordhuler, og de holdt mest til ude ved kysterne på øer og holme af frygt for de vilde dyr."

- Sammenlign denne beskrivelse med billedet side 11.
- Hvordan passer Ejner Schrolls beskrivelse med *Det historiske overblik*s fremstilling af levetilstandene i jægerstenalderen?

Hvor ved vi det fra?

Folk i jægerstenalderen kunne ikke skrive. Alligevel ved vi en del om perioden.

Find svarene på spørgsmålene i kapitlet. Hvordan ved vi:

- At menneskene kun blev 40-50 år?
- Hvad folk spiste?
- Hvordan klimaet var?
- At det var manden, der var jæger?
- At man fangede fisk?
- At menneskene kæmpede mod hinanden?
- At man lavede redskaber af flint?

Forskerne får en vigtig del af deres viden fra kilder.

- Hvad er de vigtigste kilder til viden om jægerstenalderen?
- Hvad kalder man de folk, som arbejder med den slags kilder?

Den døde jæger

Se billedet side 15. Måske blev kvinden og barnet dræbt af andre i hendes landsby, fordi manden døde under jagten.

- Forestil dig, at du er en af de andre beboere i landsbyen. Manden er lige blevet slået ihjel og nu diskuterer I, om I skal dræbe kvinden og barnet og lægge dem i graven sammen med manden. Det er nu din tur til at tale. Hvad siger du? Du skal først give argumenter både for og imod at dræbe dem. Til sidst skal du sige, hvad du synes I skal gøre.

Da isen forsvandt

- Hvornår begyndte isen at trække sig tilbage fra Danmark?
- Hvornår sluttede istiden helt?
- Hvordan skete det?
- Hvad er vippelinjen?
- Hvordan var temperatur, vegetation og dyreliv, da isen begyndte at trække sig tilbage?
- Nævn eksempler på lande, der i dag har nogenlunde det samme klima, vegetation og dyreliv, som Danmark havde i begyndelsen af jægerstenalderen.

Perioder i jægerstenalderen

Livet for menneskerne i Danmark ændrede sig meget gennem jægerstenalderen. Derfor opdeler man perioden i seks tider.

- Hvad kalder man disse tider?
- I kapitlet kan du læse mere om Maglemosetiden og Ertebølleperioden. Sammenlign de to tider. Vælg fem områder, som du vil sammenligne. Et område kan fx være klima.
- Lav en grafisk fremstilling, fx med powerpoint, hvor du sammenligner de to tider ved hjælp af dine fem områder.
- Beskriv, hvad et menneske skulle være dygtig til for at klare sig i de to tider.

Jagten på uroksen

Side 14 kan du se et billede af en urokse. I Danmark har man fundet skeletter af urokser, der viser, at de har været jaget.

- Find i bøger eller på internettet oplysninger om uroksen fra Vig.
- Skriv en dramatisk historie om jagten.